

Min plats omfattar flera olika delmoment.
Ett är att skapa mentala kartor av närmiljön.

Min plats

ger barn möjlighet att delta i stadsutvecklingen

Foto: Bojana Lukac

Under senare år har flera initiativ för barns deltagande i utvecklingen av utemiljöer tagits fram och prövats. Ett sådant initiativ är Malmö stads *Min plats – Barn och unga undersöker sin närmiljö*. Syftet med initiativet är att främja barnvänlighet och demokrati och göra barn medvetna om vilka kanaler som finns för att påverka kommunens arbete med den byggda miljön. *Min plats* studeras nu i ett forskningsprojekt vid SLU i Alnarp.

Text: Märit Jansson, Hanna Fors och Johan Wirdelöv vid SLU i Alnarp samt Kajsa Lawaczek Körner och Steffanie Esse vid stadsbyggnadskontoret i Malmö stad

Att FN:s barnkonvention blev svensk lag år 2020 medförde ett förnyat fokus på att involvera barn i de beslut som rör dem. Barnkonventionens artikel 12, om barnets rätt att uttrycka åsikter och bli hörd i sådant som rör barnet, leder till frågor om hur barns deltagande bäst ska ordnas. Svaren på dessa frågor kan bli olika beroende på vilka värden av barns deltagande som sätts i fokus.

Barns utemiljöer är viktiga för dem, och deras perspektiv i utvecklingen av dem behövs. Perspektiven rymmer kunskaper som är viktiga inom såväl

planering och design som förvaltning för hållbarhet och barnvänlighet. Det finns gott om exempel på hur barn har bidragit till stadsutveckling när de har getts möjligheten. Dessutom utbildas barnen i demokratiska arbetsätt och rättigheter enligt lagar och konventioner. Metoder för barns deltagande kan därför ha betydelse för såväl det enskilda barnet som samhället i stort.

Det är dock mycket kring barns deltagande i stadsutvecklingsprocesser som behöver förbättras. Att många av dagens utemiljöer inte är särskilt barnvänliga

tyder på att den kunskap som finns hos barn inte har implementerats. Ibland beror det på att kunskap om barns deltagande saknas eller att deltagandet inte är tillräckligt omfattande – att involvera barn har fortfarande inte blivit vardag. Ibland fungerar det deltagande som faktiskt sker inte tillräckligt väl.

Olika metoder för barns deltagande

Idag är intresset för att utveckla metoder för barns deltagande stort, vilket är glädjande. Metoder kan inriktas mot

olika typer av processer, till exempel inom långsiktig planering eller vardaglig förvaltning. De kan också ha olika behov i fokus, till exempel att tillvarata barns perspektiv och insikter eller att ge barn nya kunskaper och erfarenheter av demokrati och utvecklingsprocesser.

Mer ambitiösa metoder är värdefulla på många sätt, med ett ömsesidigt lärande över tid mellan barn och vuxna i olika roller. Samtidigt kan höga ambitioner innebära en risk för att deltagandet inte blir av lika frekvent. Många metoder har därför som mål att göra genomförandet av barns deltagande så enkelt och smidigt som möjligt, så att det faktiskt blir av.

Metoden *Min plats*

Metoden *Min plats – Barn och unga undersöker sin närmiljö* är särskilt inriktad mot att hitta en process som kan genomföras enkelt och smidigt. Den bygger på erfarenheter av att barns deltagande är svårt att få till och att det behöver vara enkelt, vardagsnära och självgående för att kunna skalas upp. Målsättningen är att skapa ett format för barns deltagande

som skolor kan genomföra relativt snabbt och självständigt. Barnen kartlägger och analyserar sin närmiljö genom mentala kartor, gåturer och genom att beskriva platser. De lär sig också om Malmö stads demokratiska processer, till exempel att felanmäla och lämna ett medborgarförslag genom Malmöinitiativet. Upplägget underlättar för exempelvis lärare att genomföra processen vid upprepade tillfällen.

Forskningsstudie av metoden

Forskningsprojektet som följer *Min plats*-metoden är en förstudie som sker i samarbete mellan Kajsa Lawaczek Körner och Steffanie Esse från stadsbyggnadskontoret i Malmö stad och Hanna Fors, Johan Wirdelöv och Märit Jansson från SLU i Alnarp. Syftet med förstudien är att identifiera olika för- och nackdelar med metoden liksom dess potential för vidareutveckling.

Under 2024 följer SLU-forskarna när *Min plats* genomförs i några skolklasser i Malmö. Det material som produceras under genomförandet studeras och

nyckelpersoner intervjuas. Metoden sätts också i ett större sammanhang genom jämförelser med andra metoder.

Stor utvecklingspotential för barns deltagande

Arbetet med att främja barns deltagande i stadsutveckling är, trots att behovet påtalats länge, ännu i sin linda. Förhoppningsvis kan en kombination av kreativa idéer, djärvhet, lyhördhet och reflektion göra att vi i framtiden har utvecklat flera olika användbara tillvägagångssätt för barns deltagande. Enklare metoder som *Min plats* kan då utgöra en grund, som kan kompletteras med andra mer avancerade initiativ och former. För det krävs att samhället som helhet blir mer barnvänligt och erkänner vikten av att barn får delta på riktigt i stadsutvecklingsprocessen.

En manual för *Min plats – Barn och unga undersöker sin närmiljö* finns på malmo.se/minplats. Forskningsprojektet som studerar *Min plats*-metoden finansieras av Movium partnerskap. ●

Foton: Bojana Lukac

Genom gåturer kan barn observera och beskriva sin närmiljö.

Tanken med *Min plats*-metoden är att den ska vara så enkel att pedagogerna kan genomföra den med barnen vid flera tillfällen.

